

TEZY ORZECZEŃ W SPRAWACH ROLNYCH

Wybrane tezy orzeczeń w sprawach rolnych

Stosunki własnościowe w rolnictwie i kształtowanie ustroju rolnego

Sformułowanie „w zasadzie nie może wynosić więcej niż 5 ha, zawarte w art. 13 ust. 2 dekretu z 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, nie jest sformułowaniem o charakterze bezwzględny. Taki zapis wskazuje, że ustawodawca dopuścił możliwość utworzenia gospodarstw większych niż 5-hektarowe.

Wyrok WSA w Warszawie z 19 lutego 2013 r., IV SA/Wa 2072/12,
Lex, nr 1324008

1. Sąd jest związany aktem własności ziemi, jeżeli został on uznany przez właściwy organ administracyjny za ostateczny.

2. W procesie o uzgodnienie stanu prawnego nieruchomości ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym sąd nie może badać, czy zainteresowany nabył własność nieruchomości z mocy prawa na podstawie art. 172 k.c., czy art. 1 ustawy z 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych.

Postanowienie SN z 21 marca 2013 r., III CZP 4/13,
Lex, nr 1312518

Zaświadczenie o wpisywaniu w księgach hipotecznych, przewidziane w art. 1 ust. 1 dekretu z 1946 r. o wpisywaniu w księgach hipotecznych (gruntowych) prawa własności nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej, nie było decyzją administracyjną. Dekret z 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa nie przewidywał w odniesieniu do przepisania tytułu własności w księgach hipotecznych żadnych wymagań formalnych. Ze względu na deklaratoryjny charakter wpisu Skarbu Państwa jako właściciela nieruchomości ziemskich objętych działaniem dekretu z 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej oraz lasów i gruntów leśnych objętych działaniem dekretu o przejęciu lasów, nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia okoliczność, czy wpisu prawa własności na rzecz Skarbu Państwa dokonano na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 dekretu o wpisywaniu w księgach hipotecznych, lub na wniosek, o którym mowa w art. 6 ust. 1 dekretu z 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa. W sytuacji, w której następcy prawni właściciele nieruchomości ziemskich oraz lasów i gruntów leśnych przejętych na rzecz Skarbu Państwa na podstawie obu dekretów, dochodzą wydania im części tych nieruchomości oraz odszkodowania, istotne jest to, czy Skarb Państwa stał się z mocy prawa właścicielem przejętych nieruchomości ziemskich oraz lasów i gruntów leśnych.

Wyrok SN z 20 września 2013 r., II CSK 4/13,
Lex, nr 1383039

Sprostowanie aktu własności ziemi musi mieć miejsce w stanie faktycznym, który legł u podstaw wydania aktu. Nie może uzasadniać sprostowania nawet słuszne przekonanie, że inny stan faktyczny zachodził w dacie wydania aktu własności ziemi, a co za tym idzie, innego rodzaju fakt winien stwierdzać akt własności ziemi.

Wyrok WSA w Krakowie z 4 grudnia 2013 r., III SA/Kr 354/13,
Lex, nr 1407638

Obrót nieruchomościami rolnymi *inter vivos/mortis causa*

1. Beneficjentem swoistego przywileju z art. 216 § 2 k.c. obniżenia wysokości spłaty przy zniesieniu współwłasności można być jedynie wtedy, gdy wykaże się, że spłata pełnej wartości udziału zagraża prawidłowemu prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Taki stan rzeczy będzie miał miejsce wówczas, gdy przedmiotem podziału jest gospodarstwo rolne, które ma przynajmniej potencjalną możliwość służenia produkcji rolnej oraz, z którego dochodów współwłaściciel, któremu zostało ono przyznane na własność, będzie dokonywał dopłat lub spłat na rzecz jego byłych współwłaścicieli.

2. Zastosowanie art. 216 § 2 k.c. musi uwzględniać wyważenie interesów zarówno współwłaściciela gospodarstwa rolnego zobowiązanego do dopłat lub spłat, jak również współwłaścicieli uprawnionych do tych świadczeń.

3. Zabezpieczenie spłaty w razie zniesienia współwłasności może nastąpić „w razie potrzeby”. Dotyczy to w szczególności sytuacji, gdy wysokość zasądzonej spłaty pozostaje w znacznej dysproporcji w stosunku do dochodów uzyskiwanych przez współwłaściciela zobowiązanego do spłaty oraz do posiadanego przez niego majątku.

Postanowienie SN z 10 stycznia 2013 r., IV CSK 677/12,
Lex, nr 1311812

Artykuł 15 ust. 3 w zw. Z ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 55, poz. 321) nie kreuje na rzecz następców prawnych spadkobierców nieruchomości odziedziczonych przez Skarb Państwa przed dniem 6 kwietnia 1982 r. roszczenia możliwego do dochodzenia przeciwko każdemu i w każdym czasie, póki trwa stan faktyczny określony w dyspozycji normy prawnej będącej jego źródłem. Przepis ten przewiduje roszczenie skierowane przeciwko konkretnej osobie – Skarbowi Państwa, w konkretnych okolicznościach faktycznych, podlegających stwierdzeniu według stanu w dacie wejścia w życie tworzącej je ustawy. Roszczenie to wynika z prawa podmiotowego względnego, jest majątkowe i podlega dziesięcioletniemu terminowi przedawnienia (art. 118 k.c.).

Wyrok SN z 11 stycznia 2013 r., I CSK 272/12,
Lex, nr 1288601

Niejednorodny charakter umowy przekazania gospodarstwa rolnego następcy, zawierającej elementy prawa administracyjnego, ubezpieczeniowego i cywilnego, przemawia przeciwko uznaniu, że z punktu widzenia uprawnień do zachowku umowa taka może być traktowana jako umowa darowizny. Wyodrębniona ustawowo swoistość umowy przekazania gospodarstwa rolnego następcy, odmienna od umowy darowizny, wynika z przyczyny jej zawarcia, którą jest dążenie do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, której następstwem jest wzajemna zależność umowy i decyzji w przedmiocie tych świadczeń ubezpieczeniowych, polegająca na tym, że utrata mocy jednej z tych czynności pociąga za sobą utratę mocy także drugiej. Dochodzi do powiązania tymi czynnościami rolnika, następcy i Państwa jako przyznającego świadczenia, co przemawia za tym, że umowa nie mieści się w katalogu umów uregulowanych w k.c. Konsekwencje przyjęcia, że umowa przekazania nie jest darowizną i nie mają do niej zastosowania przepisy k.c. regulujące umowę darowizny, odnoszą się również do kwestii doliczania darowizn do substratu zachowku, która została uregulowana w art. 993 i 994 k.c. Wynika z nich zasada doliczania wszystkich darowizn, poza wymienionymi w art. 994 § 1 i 2 k.c., która podyktowana jest ochroną osób uprawnionych do zachowku oraz uniemożliwieniem spadkodawcy rozdyspono-

wania majątkiem za życia, a pozbawienie spadkobiercy zachowku przewidziane zostało jedynie przez wydziedziczenie, w wypadkach ściśle uregulowanych w art. 1008 i nast. k.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 25 stycznia 2013 r., V ACa 1025/12, Lex, nr 1316183

Umowa przekazania gospodarstwa rolnego, zawarta w trybie przepisów ustawy z 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi integralny składnik systemu emerytalnego i rentowego rolników. Celem jej zawarcia było uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, z czym wiązała się wzajemna zależność umowy i decyzji w przedmiocie tych świadczeń, polegająca na tym, że utrata mocy jednej pociąga za sobą utratę mocy drugiej z tych czynności. Tego rodzaju powiązanie czynności rolnika, następcy i państwa (jako świadczeniodawcy) sprawia, że umowa przekazania gospodarstwa następcy nie mieści się w katalogu umów uregulowanych w kodeksie cywilnym. Jakkolwiek wspólną cechą tej umowy i umowy darowizny jest co prawda nieodpłatność świadczenia, jednakże umowa ta nie była zawierana *causa donandi*, ale *causa obligandi* – przyczyną jej zawarcia było bowiem dążenie do uzyskania świadczenia z ubezpieczenia społecznego.

Postanowienie SN z 6 września 2013 r., V CSK 417/12, Lex, nr 1402680

Rejestry i ewidencje

Art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 r. poz. 86) w zakresie, w jakim nie przewiduje dopuszczalności nadania osobnych numerów identyfikacyjnych każdemu z małżonków, w sytuacji gdy istnieje między nimi rozdzielnosc majątkowa i posiadają odrębne gospodarstwa rolne:

a) nie jest niezgodny z wynikającymi z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadami zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz poprawnej legislacji,

b) jest niezgodny z art. 32 ust. 1 w związku z art. 18 Konstytucji.

II

Przepis wymieniony w części I, w zakresie tam wskazanym, traci moc obowiązującą z upływem 18 (osiemnastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto postanawia:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638,

z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654) umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.

Wyrok TK z 3 grudnia 2013 r., P 40/12,
OTK-A 2013/9/133

Nie można uznać za wypełnienie zobowiązania w zakresie prowadzenia rejestru sytuacji, w której producent rolny przedkłada, z kilkumiesięcznym opóźnieniem (licząc od daty przeprowadzenia kontroli na miejscu) rejestr zawierający zapisy, które zawierają nierzetelne informacje, tj. takie, które odnoszą się do nieprzeprowadzonych w rzeczywistości zabiegów agrotechnicznych na poszczególnych działkach rolnych, odnośnie których stwierdzono, że nie była w tym czasie prowadzona na nich działalność rolnicza.

Wyrok WSA w Rzeszowie z 12 lutego 2013 r., I SA/Rz 1127/12,
Lex, nr 1312445

W przypadku grupy osób związanych umową spółki cywilnej status producenta rolnego, w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, przysługuje spółce cywilnej.

Wyrok NSA z 22 lutego 2013 r., II GSK 2093/11,
Lex, nr 1354892

Za producentów rolnych – rolników w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności i zarazem rolników w rozumieniu przepisów – nie można uznać współników spółki cywilnej. Nie jest nim również rolnik jako współnik spółki cywilnej posiadający odrębny od spółki numer ewidencyjny. Istotnym argumentem przemawiającym za taką wykładnią jest również to, że przypisanie statusu producenta rolnego (rolnika) tylko jednemu z członków grupy – osobie wpisanej do ewidencji producentów i w ślad za tym przyznanie tylko jemu prawa do płatności, eliminowałoby grona uprawnionych pozostałych członków grupy. Adresatem płatności byłaby wyłącznie ta osoba. Pozostałe mogłyby utracić tytuł do tego świadczenia lub nie mieć wpływu na postępowanie dotyczące przyznania i ustalenia jej wysokości.

Wyrok NSA z 20 marca 2013 r., II GSK 2372/11,
Lex, nr 1340148

Rejestr działalności rolnośrodowiskowej, który producent rolny jest obowiązany prowadzić na podstawie § 2 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 rozporządzenia z dnia 20 lipca 2004 r.

w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 174, poz. 1809 ze zm.), z uwagi na specyfikę, jest dokumentem, który może, a wręcz powinien potwierdzać, na jakich działkach i w jakim okresie wykonany został np. zasiew poplonu rzepaku ozimego w gospodarstwie.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 28 maja 2013 r.,
II SA/Go 283/13, 83/13, Lex, nr 1334245

1. O ile dana nieruchomość, w tym grunt, została wpisana do ewidencji gruntów i budynków, zaś w ewidencji tej zawarto informację dotyczącą m.in. rodzaju użytku gruntowego, do którego została zakwalifikowana – użytek rolny („R”) czy grunty zabudowane i zurbanizowane („B”), to kwalifikacja ta wiąże organy podatkowe w sprawach wymiaru podatków (i świadczeń) wszelkiego rodzaju, w tym również w przypadku podatku od czynności cywilnoprawnych w sytuacji, gdy jego określenie bądź zwolnienie z tego podatku, uzależnione jest od charakteru (rolnego lub nie) nieruchomości (gruntu) będącej przedmiotem, podlegającej opodatkowaniu (lub zwolnionej), czynności.

2. Gospodarstwo rolne, o którym mowa w art. 9 pkt 2 lit. b u.p.c.c., tworzą wyłącznie grunty wymienione w art. 1 u.p.r., a więc grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na takich użytkach (z odpowiednim wyłączeniem), o ile same bądź łącznie z innymi, stanowiącymi własność (bądź w posiadaniu) nabywcy, wypełniają normy obszarowe określone w art. 2 ust. 1 u.p.r.

Wyrok WSA w Gliwicach z 18 czerwca 2013 r., SA/Gl 36/13,
Lex, nr 1342506

Agencje Rolne

Agencję Nieruchomości Rolnych – na gruncie spraw, o których mowa w art. 58 ust. 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – można zakwalifikować jako centralny organ administracji publicznej inny, niż organy określone w pkt 1 i 2 art. 17 pkt 3 k.p.a. Wobec tego organem wyższego stopnia w stosunku do takiego organu jest odpowiedni organ nadrzędny lub właściwy minister, a w razie ich braku organ państwowy sprawujący nadzór nad działalnością ANR (art. 17 pkt 3 k.p.a.).

Wyrok WSA w Warszawie z 18 stycznia 2013 r., I SA/Wa 1320/12,
Lex, nr 1274147

Informacje dotyczące dopłat do gospodarstw rolnych realizowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dokonywanych ze środków publicznych, którymi dysponuje Agencja, posiadają walor informacji publicznej w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 5 lit. g u.d.i.p. Są to bowiem informacje o majątku publicznym, a ściślej rzecz biorąc o pomocy publicznej.

Wyrok WSA w Kielcach z 6 lutego 2013 r., SAB/Ke 41/12,
Lex, nr 1278033

Norma z art. 40 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa aktualizuje się dopiero wówczas, gdy Agencja zbywa posiadane akcje i udziały. Norma zawarta w art. 40 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie może być rozumiana jako dalsze przyzwoleństwo na posiadanie przez Agencję dotychczas posiadanych akcji i udziałów. Z jej treści wynika jedynie uprawnienie określonej kategorii podmiotów (producentów rolnych, grup producentów rolnych oraz związków producentów rolnych) do nabycia w pierwszej kolejności zbywanych przez Agencję akcji w spółkach akcyjnych i udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością. Tym samym przepis art. 40 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa nie może być wykładany jako przepis szczególny w stosunku do art. 104 ust. 1 ustawy z 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 września 2013 r., I ACa 367/13,
Lex, nr 1400490

Dzierżawa/najem

Interes dzierżawcy, w przeciwieństwie do interesu właściciela, nie jest w postępowaniu planistycznym prawnie chroniony. Jest to bowiem interes faktyczny, który nie daje legitymacji do skarżenia planu. Natomiast jeżeli skarżący nie posiada gruntów rolnych i ma zamiar je dopiero nabyć, to zamiar taki również nie podlega ochronie prawnej na podstawie art. 101 ust. 1 u.s.g., gdyż nie może być kwalifikowany jako interes prawny. Brak w tym względzie związku pomiędzy realną prawnie gwarantowaną sytuacją skarżącegoa zaskarżoną uchwałą. W tych okolicznościach zarzut, że uchwała ta uniemożliwi skarżącemu w przyszłości prowadzenie gospodarstwa rolnego (którego położenia konkretnie zresztą nie wskazuje) nie świadczy o jego interesie prawnym, lecz faktycznym.

Wyrok WSA we Wrocławiu z 27 lutego 2013 r., II SA/Wr 788/12,
Lex, nr 1330370

Gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

Użytkownik wieczysty, który nie może zrzec się przysługującego mu prawa na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz. U. z 2012 r. poz. 1187 ze zm.), może wyzbyć się tego prawa zgodnie z art. 902¹ k.c. stosowanym w drodze analogii.

Uchwała SN z 13 grudnia 2013 r., III CZP 81/13,
„Biuletyn SN” 2013, nr 12, poz. 15

Stosownie do art. 17b ust. 2a ustawy z 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa o ustaleniu nowej albo zmianie dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych zawiadamia na piśmie użytkownika wieczystego, przy czym do zawiadomień tych stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce nieruchomościami, dotyczące postępowania w razie wypowiedzenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej. Zakres odesłania przewidzianego w przytoczonym przepisie został określony jednoznacznie i obejmuje obowiązek stosowania przez Prezesa Agencji – w razie ustalenia nowej lub zmiany dotychczasowej wysokości opłaty – jedynie przepisów u.g.n. normujących „postępowanie” zmierzające do zaktualizowania opłaty, a nie – równoległe – przepisów tej ustawy, stanowiących materialną podstawę dokonania aktualizacji. Rozwiązanie to harmonizuje z założeniem ustawodawcy, że art. 17b ust. 1 powyższej ustawy samodzielnie określa przesłanki ustalenia wysokości opłaty za użytkowanie wieczyste gruntów znajdujących się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa i w tym zakresie nie odsyła do przepisów u.g.n.

Wyrok SN z 21 czerwca 2013 r., I CSK 741/12,
Lex, nr 1396368

Scalanie i wymiana gruntów

Grunty pod zabudowaniami nie mogą być objęte scaleniem bez zgody ich właściciela. Zgoda taka nie może być domniemana i musi być udzielona wyraźnie, ustnie lub na piśmie, przy czym ustne wyrażenie zgody powinno być utrwalone w protokole włączonym do akt sprawy.

Wyrok WSA w Warszawie z 25 września 2013 r., II SA/Rz 441/13,
Lex, nr 1395482

Ubezpieczenia społeczne rolników

1. Paralela między całkowitą niezdolnością do pracy w systemie powszechnym i całkowitą niezdolnością do pracy w systemie rolniczym może być łączona ze stanem zdrowia uniemożliwiającym wykonywanie pracy. Jednak w systemie powszechnym punktem odniesienia jest jakakolwiek praca, natomiast w systemie rolniczym chodzi o niemożność osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. To rozróżnienie wynika z tego, że gospodarstwo rolne należy z reguły do rolnika (a co najmniej posiadanie) i stanowi związany z nim jego warsztat pracy. Inaczej jest w systemie pracowniczym, gdzie ocenę niezdolności do pracy dokonuje się nawet w ujęciu hipotetycznym, odnosząc ją do różnych stanowisk pracy (warunek całkowitej niezdolności do jakiegokolwiek pracy), gdyż nie są wykluczone sytuacje, że dochodzący renty pracownik nie pracuje albo nie chce pracować.

2. Nie każdy gorszy stan zdrowia i sprawności psychofizycznej rolnika uzasadnia prawo do renty. Jeżeli ustawodawca w systemie rolniczym nie rozróżnił i nie daje ochrony rentowej w przypadku częściowej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, lecz tylko przy całkowitej, to oznacza to, że w ustaleniu takiego stopnia niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym chodzi o wyraźną granicę tej niezdolności – a więc o sytuację gdy rolnik z powodu naruszenia sprawności organizmu nie może osobiście wykonywać pracy. Uzasadnia to tezę, że dopiero taki stopień (całkowitej) niezdolności do pracy wyznacza granicę w kwalifikacji rzeczywistej sprawności psychofizycznej ubezpieczonego do pracy w gospodarstwie rolnym. Nie obejmuje zatem sytuacji, gdy rolnik nie utracił w pełni możliwości wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, czyli gdy wystąpiła utrata sprawności do pracy w stopniu mniejszym niż całkowita. Zatem gorszy stan zdrowotny może powodować ograniczenie zdolności do prac, lecz nie osiągać całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 9 stycznia 2013 r., III AUa 911/12,
Lex, 1271957

Do przewidzianego w art. 5a ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oświadczenia rolnika, że chce podlegać innemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej, nie ma zastosowania art. 60 k.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 9 stycznia 2013 r., III AUa 910/12,
Lex, nr 1280931

Warunki podlegania ubezpieczeniu społecznemu należy odnieść do art. 1 w związku z art. 2 pkt 3 dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin, wymieniającego jako podmioty ubezpieczenia społecznego członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Trzeba z tego wnosić, że każdy członek rolniczej spół-

dzielnii produkcyjnej, który wykonywał pracę na jej rzecz, wykonywał pracę objętą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 12 u.e.r.f.u.s. Objęcie pracy członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych ubezpieczeniem społecznym nie było zastrzeżone innymi warunkami, lecz jednocześnie samo podleganie obowiązkowi ubezpieczenia należy uznać za niewystarczające do zaliczenia okresu ubezpieczenia z tytułu pracy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej do okresów składkowych. Wymiar świadczonej pracy miał również wpływ na podleganie ubezpieczeniu społecznemu i wprowadzona w art. 4 dekretu zasada ustalania okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń przez uznawanie za dzień pracy 8 godzin pracy, za miesiąc 20 dni i za rok pracy rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował w spółdzielni co najmniej 240 dni lub odpowiednio 18 dni w miesiącu i 220 dni w roku, gdy użytkował działkę przyzagrodową lub dostarczał spółdzielni produkty rolne wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym, poza członkostwem w spółdzielni, decydowała o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 11 stycznia 2013 r., III AUa 1140/12,
Lex, nr 1286480

Okres zatrudnienia w rolniczej spółdzielni produkcyjnej nie jest zaliczany do pracy w szczególnych warunkach wymaganych do uzyskania wcześniejszej emerytury. Jej członek nie jest bowiem pracownikiem, a tylko pracownik ma prawo do takiego świadczenia.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16 stycznia 2013 r., III AUa 52/12,
Lex, nr 1271807

Podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu „wyprzedza” ubezpieczenie rolnicze. Wyjątek od prymatu podlegania innym ubezpieczeniom społecznym w razie ich zbiegu z ubezpieczeniem społecznym rolników przewiduje art. 5a ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 16 stycznia 2013 r., III AUa 834/12,
Lex, nr 1271899

Umorzenie składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników stanowi pomoc *de minimis*. Pomoc taka ma zaś charakter selektywny i może być przyznawana podmiotom, które znajdują się w przejściowo trudnej sytuacji i istnieje pozytywna prognoza co do dalszych wyników beneficjenta. Decyzje o ewentualnym umorzeniu zaległości nie mogą mieć charakteru powtarzającego się, wpływając na osiągnięcie pozytywnego wyniku gospodarczego. Trudna sytuacja nie ma charakteru przejściowego, stąd nie kwalifikuje się do skorzystania z tej formy pomocy oraz nie jest prze-

słanką do umorzenia należności na podstawie art. 41a ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wyrok WSA w Białymstoku z 16 stycznia 2013 r., I Sa/Bk 383/12,
Lex, nr 1334632

Okres wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców przez osobę, która nie ukończyła 16 lat, nie może być uwzględniony jako okres składkowy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 29 stycznia 2013 r., III AUa 1223/12,
Lex, nr 1271889

Składka na ubezpieczenie społeczne rolników jest niepodzielna i zawsze podlega zapłacie w całości za cały kwartał, niezależnie od zaistnienia, zmiany lub ustania warunków podlegania temu ubezpieczeniu w trakcie kwartału.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 6 lutego 2013 r., III AUa 1339/12,
Lex, nr 1293594

Dyspozycyjność osoby pracującej w gospodarstwie wyłączona jest w przypadku osób uczących się w szkołach położonych w innej miejscowości niż gospodarstwo rolne, tym bardziej jeżeli jest to szkoła średnia, gdzie nauka odbywa się w systemie dziennym, a odległość położenia szkoły jest znaczna. W przypadku szkoły średniej, gdzie konieczne jest codzienne przygotowywanie się do zajęć szkolnych, co wymaga systematycznego poświęcenia czasu także po powrocie ze szkoły, realna możliwość pogodzenia pracy w gospodarstwie z taką nauką, jest co do zasady wykluczona, tym bardziej w przypadku położenia szkoły w innej miejscowości niż gospodarstwo rolne, z czym związany jest czas na dojazd do szkoły i powrót do domu. Uczniowie takich szkół nie wykonują stałej pracy w gospodarstwie, gdyż stałym ich zajęciem jest nauka w szkole średniej. Mogą jedynie świadczyć pomoc przy pracach rolniczych w czasie wolnym od zajęć szkolnych lub uczestniczyć w pracach niemających charakteru pracy stałej, a jedynie ewentualnym udziałem (pomocą) w wykonywaniu typowych obowiązków domowych, zwyczajowo wymaganych od dziecka będącego członkiem rolniczej wspólnoty rodzinnej, po powrocie ze szkoły lub w okresie świąt i krótkich przerw w nauce.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 7 lutego 2013 r., III AUa 1059/12,
Lex, nr 1280362

Prezes KRUS jest organem uprawnionym do rozstrzygnięcia kwestii zbiegu świadczeń – bowiem z jednej strony art. 33 ust. 2 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje algorytm działania w wypadku zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty

z innego (np. pracowniczego) ubezpieczenia społecznego, z drugiej zaś art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy przyznaje właśnie Prezesowi KRUS kompetencje w zakresie wydawania decyzji w przedmiocie ustalenia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia i ich indywidualnego wymiaru. Niewątpliwie uznać należy, iż decyzja rozstrzygająca zbieg prawa do świadczenia, o której mowa w art. 33 ust. 2 ustawy, pozostaje w swojej istocie decyzją w przedmiocie ustalenia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia rolniczego i ich indywidualnego wymiaru. Zatem tylko i wyłącznie Prezes KRUS będzie organem uprawnionym i kompetentnym do wydania decyzji w przedmiocie świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 8 lutego 2013 r., III AUa 1353/12,
Lex, nr 1293595

Wyjątkowa sytuacja, w której osoby prowadzące działalność gospodarczą mogą podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, została uregulowana w ramach art. 5a ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W związku z tym, iż zasadą jest wyłączenie z obowiązku rolniczego ubezpieczenia społecznego osób spełniających warunki do objęcia innym ubezpieczeniem społecznym (art. 7 ust. 1 i art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników), art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników winien być interpretowany w sposób ścisły i stosowany jedynie w przypadku spełnienia wszystkich wskazanych w nich warunków.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 19 lutego 2013 r., III AUa 1157/12,
Lex, nr 1294797

Prowadzenie działalności rolniczej, zgodnie z art. 6 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest rozumiane jako prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 27 lutego 2013 r., III AUa 914/12,
Lex, nr 1286471

Sam fakt kształcenia się osoby pozostającej z rolnikiem w gospodarstwie rolnym w szkole ponadpodstawowej nie wyklucza wykonywania pracy o charakterze stałym w tym gospodarstwie.

Wyrok WSA w Warszawie z 6 marca 2013, II SA/Wa 2198/12,
Lex, nr 1305721

Nie można przyjąć, że skoro osoba mająca status domownika, realnie pomagając rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, jednocześnie pobiera naukę w szkole, to jej praca w tym gospodarstwie nie ma z tego powodu charakteru stałego. Ocena taka musi być dokonywana w odniesieniu do konkretnych okoliczności faktycznych.

Wyrok WSA w Warszawie z 8 marca 2013 r., II SA/Wa 1942/12,
Lex, nr 1305719

Co prawda rolniczy organ rentowy wydaje decyzje w sprawach podlegania ubezpieczeniu oraz ustania ubezpieczenia (art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie), jednakże decyzja taka nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaratoryjny i jako taka nie rodzi stanu prawnego, a tylko stwierdza jego istnienie. W przypadku bowiem kiedy mamy do czynienia z obowiązkiem bądź prawem wynikającym wprost z ustawy (z mocy prawa), skutek prawny następuje z datą spełnienia się warunków ustalonych w tej ustawie, natomiast decyzja, jako akt konkretyzujący przedmiot i skierowana do indywidualnego adresata, ma charakter deklaratoryjny. Decyzje deklaratoryjne ustalają jedynie istnienie i zakres jakiegoś stosunku prawnego, który powstał wcześniej z mocy przepisów prawnych. Skutki prawne w tego typu sytuacjach powstają więc *ex tunc*, jako skutki ziszczenia się określonych w przepisach prawa warunków, a nie *ex nunc* jako skutki prawne decyzji deklaratoryjnej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 12 marca 2013 r., III AUa 996/12,
Lex, nr 1294746

Regulacje zawarte w art. 5a ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników dotyczą konstytucyjnie chronionego prawa podmiotowego do podlegania rolnika, dla którego działalność rolnicza stanowi podstawowe źródło utrzymania, tytułowi rolniczego ubezpieczenia społecznego. Tytuł ten nie powinien być pochopnie wygaszany w razie oczywiście niezawinionego, tj. losowego opóźnienia w złożeniu przez rolnika oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego albo zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego za poprzedni rok kalendarzowy od przychodów z pozarolniczej działalności. Takie losowo niezawinione opóźnienie nie niweczy podstaw, celu ani uzasadnienia kontynuowania rolniczego ubezpieczenia społecznego przez rolnika, który uzyskuje niewielkie przychody z działalności pozarolniczej. W każdym razie usunięcie rolnika z ubezpieczenia rolniczego nie powinno odbywać się przez użycie środków nieproporcjonalnych, które niekonstytucyjnie ingerują w rolniczy tytuł ubezpieczenia społecznego i prowadzą jedynie do „zaciśnięcia pętli zadłużeniowej” w postaci zaległości składkowych z innego (zbiegającego się) tytułu ubezpieczeń społecznych, która doprowadza rolnika do stanu upadłości finansowej.

Wyrok SN z 20 marca 2013 r., I UK 556/12,
Lex, nr 1438701

Co prawda, z art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, że Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników prowadzi działalność w zakresie informowania ubezpieczonych i świadczeniobiorców o prawach i obowiązkach wynikających z ustawy oraz propagowania działalności Kasy, to jednak przepis ten nie może być rozumiany jako obowiązek indywidualnego pouczania rolnika o każdej zmianie ustawy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 4 kwietnia 2013 r., III AUa 1337/12,
Lex, nr 1313356

Stała praca w gospodarstwie rolnym nie polega na codziennym wykonywaniu czynności rolniczych, co ze względu na rozmiar gospodarstwa, sezonowość prac lub rodzaj produkcji może nie być w pewnych okresach konieczne, lecz polega na gotowości wykonywania pracy rolniczej, jeżeli sytuacja tego wymaga, a więc w tym wypadku na dyspozycyjności osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, w wymiarze czasu pracy, za który uważa się wymiar co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 17 kwietnia 2013 r., III AUa 82/13,
Lex, nr 1307486

Pojęcia „stałej pracy” nie należy utożsamiać z koniecznością ciągłego jej wykonywania i nie zawsze praca ta musi polegać na nieustannym podejmowaniu czynności rolniczych. Jeśli bowiem prawodawca wprowadza zarówno pojęcie „rolnika”, jak i „domownika”, to zapewne czyni to po to, by odróżnić charakter świadczonej przez każdego z nich pracy w gospodarstwie rolnym. Zatem sam fakt pobierania przez skarżącego nauki w szkole – co istotne – pobliskiej z racji jego miejsca zamieszkania, przy jednoczesnym wykonywaniu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, nie może stanowić przeszkody do uznania go za domownika, w rozumieniu przepisów ustawy z 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Wyrok WSA w Warszawie z 18 kwietnia 2013 r., II SA/Wa 224/13,
Lex, nr 1317045

Wpłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy. Przepis art. 28 ust. 4 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników należy interpretować w zgodzie z art. 6 pkt 1 i 3, w którym podmiotem ubezpieczenia nie jest właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego, lecz wyłącznie osoba prowadząca działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym. Powyższe prowadzi do wniosku, że własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, które obecnie pozosta-

ją poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników i są prawnie obojętne przy objęciu ubezpieczeniem, nie mogą mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Uzyskanie możliwości pobierania pełnego świadczenia może zależeć tylko (i zależy) od zaprzestania działalności rolniczej, zatem właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 11 czerwca 2013 r., III AUa 1529/12,
Lex, nr 1335687

1. Przepis art. 5a ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od dnia 2 kwietnia 2004 r. nie daje podstawy do przywrócenia ubezpieczonemu terminu. Przepis ten jest przepisem o charakterze materialnym, a nie procesowym i jako taki na gruncie ówczesnie obowiązujących przepisów nie mógł zostać przywrócony. Jednocześnie skutkiem niedochowania określonego przepisem czternastodniowego terminu jest ustanie ubezpieczenia społecznego rolników.

2. Pojęcie „zdarzeń losowych”, o jakich mowa w art. 5a ust. 7 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników należy utożsamiać z nadzwyczajnym, niepewnym i niezależnym od woli ubezpieczonego zdarzeniem, którego nie mógł przewidzieć i którego nastąpieniu nie mógł zapobiec, pomimo zachowania wymaganej w danych okolicznościach staranności. W zgodzie z takim rozumieniem przestawionego pojęcia, do kategorii zdarzeń losowych zaliczyć trzeba tak zdarzenia związane z działaniami sił przyrody, jak na przykład ogień, powódź i grad, obsunięcie się ziemi lub tapnięcia, ale także zdarzenia związane z działaniami ludzkimi, jak na przykład nagła i nieprzewidziana choroba, przestępstwo, wypadek komunikacyjny. Nieznajomość prawa nie stanowi natomiast zdarzenia losowego uzasadniającego przywrócenie terminu w rozumieniu art. 5a ust. 7 ustawy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 20 czerwca 2013 r., III AUa 114/13,
Lex, nr 1428228

To iż umowę o przekazaniu gospodarstwa rolnego podpisał tylko jeden z małżonków, nie może być podstawą do stwierdzenia, że była ona nieważna, gdyż jeżeli czynność prawna była dokonana w okresie trwania małżeństwa, skutecznego nabycia nieruchomości, której ona dotyczyła do wspólności małżeńskiej mógł dokonać tylko jeden z małżonków.

Postanowienie SN z 21 czerwca 2013 r., I CSK 621/12,
Lex, nr 1375303

Przy właściwej organizacji pracy rolnik może prowadzić gospodarstwo rolne – zarządzać nim w określonym zakresie – i jednocześnie sprawować opiekę nad osobą niepełnosprawną. Jest bowiem organizatorem własnej pracy – ma możliwość jej zaplanowania, dostosowania rozkładu zajęć do potrzeb rodziny, w tym wyznaczenia czasu niezbędnego na czynności opiekuńcze nad osobą niepełnosprawną. Stąd sam fakt prowadzenia gospodarstwa rolnego pozbawia rolnika prawa do świadczenia pielęgnacyjnego i nie ma w tym wypadku potrzeby dokonywania oceny, czy wielkość posiadanego przez niego gospodarstwa, rodzaj upraw itp. okoliczności pozwałabyły jemu na podjęcie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej poza rolnictwem.

Wyrok WSA w Poznaniu z 7 sierpnia 2013 r., IV SA/Po 482/13,
Lex, nr 1359719

Podlegać ubezpieczeniom społecznym rolników w myśl art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z 1991 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników będzie osoba (rolnik) posiadająca gospodarstwo rolne i prowadząca na własny rachunek zawodową, związaną z tym gospodarstwem, stałą i osobistą działalność, mającą charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem, przy czym praca ta lub czynności nie muszą mieć fizycznego charakteru, a mogą polegać np. na zarządzaniu gospodarstwem.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 21 sierpnia 2013 r., II AUa 1767/12,
Lex, nr 1363258

Falszywie jest zapatrywanie, że rolnik może stale przebywać poza gospodarstwem rolnym i z innego miejsca kierować i nadzorować pracą innych osób. Podleganie rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu ma wymiar indywidualny, na co wskazuje warunek osobistego prowadzenia działalności. W ujęciu czynnościowym powinność rolnika została określona jako „prowadzenie”. Znaczenie tego zwrotu wskazuje, że zachowanie rolnika ma zmierzać do osiągnięcia zamierzonego celu.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2 października 2013 r., III AUa 202/12,
Lex, nr 1378569

1. Wystarczające dla uznania pracy domownika w gospodarstwie rolnym za stałą pracę jest wykonywanie w jej przebiegu wszystkich zabiegów agrotechnicznych związanych z prowadzoną produkcją w rozmiarze dyktowanym potrzebami i terminami tych prac oraz używaniem sprzętu ułatwiających te prace.

2. W myśl ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, charakter pracy domownika w gospodarstwie rolnym nie może być utożsamiany z charakterem pracy rolnika w takim gospodarstwie. Domownik nie prowadzi zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, lecz wyłącznie pomaga rolnikowi w prowadzeniu takiej działalności i stąd też nie musi on pracować w takim samym wymiarze godzi-

nowym, jak rolnik i może sobie pozwolić na jednoczesne kształcenie. Na takie rozumienie charakteru pracy domownika wskazuje znany już sam fakt rozróżnienia w art. 6 pkt 1 i 2 definicji „rolnika” i „domownika”. Gdyby zamiarem ustawodawcy było jednakowe traktowanie nakładu pracy domownika i rolnika oraz ich wkładu w rozwój gospodarstwa rolnego, to z pewnością nie wprowadzałby takiego rozróżnienia.

Wyrok WSA w Warszawie z 6 listopada 2013 r., III SA/Wa 609/13,
Lex, nr 1412282

Płatności bezpośrednie i wspieranie rozwoju obszarów wiejskich

Sam fakt wykoszenia działki po dniu kontroli nie zmienia faktu, że przedmiotowa działka nie jest systematycznie użytkowana rolniczo.

Wyrok WSA w Krakowie z 10 stycznia 2013 r., III SA/Kr 474/12,
Lex, nr 1274772

Ustalenia w zakresie faktycznej powierzchni działek rolnych kwalifikujących się do objęcia płatnościami należą niewątpliwie do podstawowych czynności w toku prowadzonego przez organ postępowania w sprawie przyznania jednolitej płatności obszarowej. Jeżeli organ odwoławczy wykaże, iż powierzchnia ewidencyjno-gospodarcza zadeklarowana we wniosku może nie odzwierciedlać rzeczywistej powierzchni działek rolnych, to należy uchylić zaskarżoną decyzję organu pierwszej instancji, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania, zalecając przeprowadzenie stosownego postępowania wyjaśniającego w tym zakresie.

Wyrok WSA w Łodzi z 11 stycznia 2013 r., III SA/Łd 672/12,
Lex, nr 1270559

Organ musi wskazać, że działa na podstawie obowiązującej normy prawnej, przedstawić ustalenie jej znaczenia (rozumienia, tj. wykładnię prawa), przedstawić ustalenia faktów uznanych za udowodnione na podstawie określonych materiałów i przyjętej teorii dowodów (wynikającej z regulacji ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego), przedstawić proces subsumpcji faktów uznanych za udowodnione pod stosowaną normę, czy normy prawne, wskazać ustalenia następstw prawnych.

Wyrok WSA w Krakowie z 22 stycznia 2013 r., III SA/Kr 492/12,
Lex, nr 1274776

Odmowa a uniemożliwienie nie są pojęciami tożsamymi. Odmowa oznacza tylko tyle, że producent nie wyraził zgody na kontrolę, a zgoda taka przecież nie jest konieczna.

W świetle stosowanych przepisów prawa wspólnotowego obecność producenta rolnego przy bezpośrednich czynnościach kontrolnych nie jest wymagana, co więcej nie jest wymagane powiadomienie go o kontroli. Jeżeli nie jest wymagana ani jego obecności, ani nawet powiadomienie go o kontroli, to tym bardziej nie jest wymagana jego zgoda na przeprowadzenie czynności kontrolnych.

Wyrok WSA w Gdańsku z 6 lutego 2013 r., I SA/Gd 1410/12,
Lex, nr 1369590

W art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy z 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego obowiązek organu został ograniczony jedynie do wyczerpującego rozpatrzenia całego materiału dowodowego wskazanego przez stronę. Na organach nie ciąży natomiast obowiązek aktywnego poszukiwania dowodów na poparcie uprawnienia wnioskodawcy do otrzymania płatności.

Wyrok NSA z 22 lutego 2013 r., II GSK 2204/11,
Lex, nr 1354901

Ustalanie obszaru upraw dla których przyznawana jest płatność rolna, w tym na zalesianie gruntów rolnych, nie następuje na podstawie danych zawartych w ewidencjach i rejestrach, lecz przede wszystkim na podstawie kontroli na miejscu, a w szczególności fizycznej inspekcji działek co do rzeczywistego obszaru zgłoszonych upraw.

Wyrok WSA w Olsztynie z 14 marca 2013 r., I SA/OI 80/13,
Lex, nr 1302822

Rolnik, który składa fałszywe deklaracje, zwłaszcza w zakresie niezgodnej z rzeczywistością powierzchni zadeklarowanego obszaru, podlega sankcjom przewidzianym w przepisie art. 72 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 817/2004 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1257/1999 w sprawie wsparcia obszarów wiejskich z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), bez względu na to, czy odpowiednie środki pomocowe zostały mu przyznane, czy też nie.

Wyrok NSA z 22 marca 2013 r., II GSK 2387/11,
Lex, nr 1331842

Płatności są przyznawane w relacji do danego roku kalendarzowego i wypłacane przy przyjęciu założenia, że stan posiadania połączony jest z prowadzeniem działalności rolniczej, który powinien trwać przez cały rok objęty wnioskiem o płatność. Na prawo do płatności za dany rok kalendarzowy nie ma wpływu ustanie posiadania w następnym roku kalendarzowym, przed wydaniem przez organ decyzji w tej sprawie.

Wyrok WSA w Warszawie z 5 kwietnia 2013 r., II GSK 2310/11,
Lex, nr 1337133

Przeszkodą do wypłaty producentowi rolnemu za dany rok kalendarzowy nie mogą być zmiany stanu faktycznego w zakresie gospodarowania na danych gruntach zaistniałe po upływie określonego we wniosku roku kalendarzowego.

Wyrok NSA z 5 kwietnia 2013 r., II GSK 2309/11,
Lex, nr 1337132

1. Występowanie samosiejek drzew wskazuje na brak utrzymania gruntów w dobrej kulturze rolnej w szczególności zgodnie z minimalnymi normami.

2. W ramach systemu wsparcia bezpośredniego udzielona jest pomoc do gruntów już pozostających w dobrej kulturze rolnej, nie służy ta pomoc do doprowadzenia gruntu zaniedbanego do takiego stanu.

3. Sytuacja procesowa strony w postępowaniu o przyznanie płatności w zakresie dowodzenia została w sposób istotny zmodyfikowana, w stosunku do reguł przyjętych w k.p.a., według których obowiązek przeprowadzenia całego postępowania, co do wszystkich istotnych okoliczności spoczywa na organie. Strona w postępowaniu w sprawie przyznania płatności została zobligowana do współdziałania z organem pod rygorem wywiedzenia dla niej negatywnych skutków.

4. Posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu ściśle wiąże się z produkcją rolną, zatem konieczne jest faktyczne użytkowanie gruntów rolnych. Takie rozumienie posiadania połączonego z faktycznym użytkowaniem gruntów rolnych wiąże się z celem dopłat, czyli dofinansowaniem do produkcji rolnej i pomocy rolnikom rzeczywiście użytkującym posiadane grunty rolne. Zatem aby zostać beneficjentem pomocy w ramach mechanizmu bezpośredniego wsparcia nie wystarczy być posiadaczem gruntów rolnych, ale należy je przede wszystkim rolniczo użytkować, zachowując zasady ich utrzymania w należytym stanie.

Wyrok WSA w Szczecinie z 25 kwietnia 2013 r., I SA/Sz 1113/12,
Lex, nr 1316576

Przeszkodą do wypłaty producentowi rolnemu za dany rok kalendarzowy płatności ONW nie mogą być zmiany stanu faktycznego w zakresie gospodarowania na danych gruntach zaistniałe po upływie określonego we wniosku roku kalendarzowego, a nawet zaistniałe po terminie, który łączy się co do zasady z zakończeniem wykonywania na gruntach rolnych czynności przez producenta rolnego.

Wyrok NSA z 7 maja 2013 r., II GSK 263/12,
Lex, nr 1328493

Aby otrzymać płatności ONW nie wystarczy być posiadaczem ani nawet właścicielem działek, lecz konieczne jest ich rolnicze użytkowanie.

Wyrok WSA w Białymstoku z 22 maja 2013 r., I SA/Bk 129/13,
Lex, nr 1326931

Sama możliwość władania gruntami rolnymi nie wystarczy, liczy się bowiem efektywne (rzeczywiste) w sensie gospodarczym korzystanie z gruntów, czyli faktyczne ich użytkowanie.

Wyrok WSA w Białymstoku z 18 czerwca 2013 r., I SA/Bk 21/13,
Lex, nr 1400864

1. Posiadanie uprawniające do uzyskania płatności musi zawierać w sobie kilka szczególnych cech: musi to być faktyczne posiadanie i rolnicze użytkowanie gruntów utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej i ściśle związanych z produkcją rolną, której przecież wspieraniu płatności mają służyć.

2. Istotą płatności bezpośrednich do gruntów rolnych jest pomoc rolnikowi, który faktycznie użytkuje grunty rolne, utrzymując je zgodnie z normami, decyduje o profilu upraw i dokonuje swobodnie zabiegów agrotechnicznych oraz zbiera plony, a nie jedynie posiada tytuł prawny do zadeklarowanych gruntów. Sama więc możliwość władania gruntami rolnymi nie wystarczy, liczy się bowiem efektywne (rzeczywiste) w sensie gospodarczym korzystanie z gruntów, czyli faktyczne ich użytkowanie.

Wyrok WSA w Białymstoku z 18 czerwca 2013 r., I SA/Bk 23/13,
Lex, nr 1400870

Postępowanie wyjaśniające w sprawach o przyznanie płatności jest szczególnym, uproszczonym postępowaniem administracyjnym, w którym organ administracji, w zakresie odnoszącym się do ustaleń stanu faktycznego sprawy, proceduje na podstawie materiału dowodowego wskazanego we wniosku, a także na podstawie dowodów i innych dokumentów wskazanych i dołączonych przez wnioskodawcę. To na nim spoczywa ciężar udowodnienia faktu, z którego wywodzi skutki prawne. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest to, że organ administracji, zasadniczo, zwolniony jest z obowiązku poszukiwania dowodów na okoliczności istotne z punktu widzenia uprawnień wnioskodawcy do płatności.

Wyrok WSA w Gdańsku z 25 czerwca 2013 r., I SA/Gd 391/13,
Lex, nr 1368510

Stanowisko, jakoby już sam fakt utraty przez beneficjenta działki rolnej na skutek jej zlicytowania na rzecz innego rolnika pozbawia go możliwości zwolnienia się od obowiązku zwrotu płatności ONW, nie zasługuje na akceptację. Dla kwestii obowiązku zwrotu przez beneficjenta płatności z tytułu ONW istotne znaczenie ma zatem okoliczność, czy nabywca, który uzyskał działkę rolną w drodze licytacji, przejął zobowiązanie beneficjenta ciężące na tej działce, w zakresie, o którym wyżej mowa.

Wyrok NSA z 11 września 2013 r., II GSK 539/12,
Lex, nr 1460163

1. Ustalenie, czy przyznane uprzednio kwoty pomocy czy płatności były przyznane nienależnie lub w nadmiernej wysokości może wynikać z ustaleń dokonanych w toku postępowania toczącego się na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jak i z ostatecznych decyzji wydanych w postępowaniach nadzwyczajnych w przedmiocie przyznania płatności lub pomocy. W tej drugiej sytuacji, zadaniem właściwego organu nie jest kontrolowanie zasadności wyeliminowania z obrotu prawnego decyzji przyznającej środki, a jedynie ustalenie, czy wyeliminowanie to jest prawnie skuteczne.

2. Zarówno gdy w postępowaniu o ustalenie kwoty nadmiernie pobranych lub nienależnie pobranych środków publicznych przesłanka ta została ustalona w oparciu o dowody przeprowadzone w tej sprawie jak i wtedy, gdy wynika ona z ostatecznych decyzji uchylających lub stwierdzających nieważność decyzji w przedmiocie przyznania płatności czy pomocy, jest to kwestia mieszcząca się w sferze ustaleń faktycznych, a zatem prawidłowego zastosowania art. 29 ust. 1 ustawy z 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Wyrok WSA w Lublinie z 24 września 2013 r., III SA/Lu 416/13,
Lex, nr 1465746

Niemожność ubiegania się o dopłatę bezpośrednio do gruntów zalesionych wynika z faktu niemożności spełnienia, co do gruntu zalesionego, warunku utrzymania go w dobrej kulturze rolnej (co w przypadku trwałych użytków zielonych polega na przynajmniej jednorazowym koszeniu przed 31 lipca).

Wyrok NSA z 15 października 2013 r., II GSK 958/12,
„Wspólnota” 2014, nr 8, poz. 54

Opodatkowanie rolnictwa

1. Umowa o dożywocie ma charakter odpłatny. Świadczenie znajduje swój odpowiednik w świadczeniach nabywcy nieruchomości. Tym samym mamy do czynienia z odpłatnym zbyciem nieruchomości, stanowiącym źródło przychodu, o jakim mowa w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. a i art. 19 ust. 1 u.p.d.o.f., podlegającym opodatkowaniu zgodnie z zasadami podanymi w wydanej indywidualnej interpretacji przepisów prawa podatkowego.

2. Nie jest możliwe zastosowanie art. 19 ust. 1 u.p.d.o.f., w którym przy ustalaniu podstawy opodatkowania bierze się wartość wyrażoną w umowie (lub wartość rynkową), gdyż ta w przypadku umowy o dożywocie nie występuje, ponieważ takie postępowanie prowadziłoby do ryzyka dowolnego i oderwanego od stanu faktycznego określenia przez organy podatkowe wielkości przychodu podległego opodatkowaniu.

Wyrok WSA w Gdańsku z 9 stycznia 2013 r., I SA/Gd 1283/12,
Lex, nr 1291475

Skoro ustawodawca wskazuje na „grupy producentów rolnych” i rejestr tych grup, to nie ma podstaw, aby zwolnienie rozszerzyć na inne grupy producenckie, w tym na wstępnie uznane grupy producentów owoców i warzyw, czy uznane grupy producenckie. Wyraźnie wskazać należy, że „grupa producentów rolnych” i „wstępnie uznana grupa producentów”, nie są podmiotami tożsamymi, albowiem ich powstanie, wymogi, jakie mają spełniać i rejestry, którym podlegają wynikają z różnych aktów prawnych.

Wyrok WSA w Warszawie z 24 stycznia 2013 r., III SA/Wa 2806/12,
Lex, nr 1326511

Rolnikiem będącym podatnikiem podatku od towarów i usług jest podmiot prowadzący szczególny rodzaj działalności gospodarczej tzn. działalność rolniczą w ramach gospodarstwa rolnego (również gospodarstwa leśnego lub gospodarstwa rybackiego) i w jej zakresie jest producentem (wytwarza produkty rolne celem ich dostawy), jak i usługodawcą (świadczy usługi rolnicze) na rzecz podmiotów trzecich. Ma tym samym zamiar prowadzenia takiej działalności gospodarczej poprzez chęć produkowania, sprzedawania produktów rolnych czy świadczenia usług rolniczych innym podmiotom. Działalność rolnika jest tym samym działalnością odmienną od wskazanej w treści art. 15 ust. 2 u.p.t.u. działalności producenta, handlowca czy usługodawcy, jak też wykorzystywania towarów lub wartości niematerialnych i prawnych w sposób ciągły dla celów zarobkowych. Jej odmienność wynika z charakteru rolniczego dokonywanych przez niego dostaw towarów czy świadczonych usług. Z powyższego wynika, że nie każdy rolnik w znaczeniu potocznym jest rolnikiem w rozumieniu u.p.t.u.

Wyrok WSA w Białymstoku z 30 stycznia 2013 r., I SA/Bk 364/12,
Lex, nr 1271787

1. Uznanie jakiegokolwiek podmiotu za podatnika podatku rolnego i opodatkowanie stanowiących jego własność gruntów gospodarstwa rolnego, nie zależy od tego, czy prowadzona jest na tych gruntach działalność rolnicza, czy też nie.

2. Każdy ze współwłaścicieli gruntu, bez względu na to, z jakiej części gruntu faktycznie korzysta, pozostaje osobiście odpowiedzialny na całość powstałego zobowiązania podatkowego, z zastrzeżeniem, że jego uiszczenie przez jednego ze współwłaścicieli – zwalnia pozostałych.

3. Decyzja w sprawie wymiaru podatku w omawianych przypadku (art. 5 ust. 5 u.p.r.), winna zostać wydana na wszystkich współwłaścicieli. Niezbędnym warunkiem jest również doręczenie decyzji każdemu ze współwłaścicieli.

4. Jeżeli przedmiotem postępowania jest zobowiązanie podatkowe ciężące solidarnie na większej liczbie podatników, każdy z tych podatników powinien uczestniczyć w postępowaniu przed organami obu instancji w charakterze strony. W przeciw-

nym wypadku, postępowanie jest dotknięte wadą, stanowiącą przesłankę do wznowienia postępowania.

Wyrok WSA w Krakowie z 21 lutego 2013 r., I SA/Kr 845/12,
Lex, nr 1342566

Przychody uzyskane z czynności wykraczających poza ustawowo zdefiniowany zakres działalności rolniczej należy traktować jako „pozarolnicze” i tym samym podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych według zasad określonych w u.p.d.o.p.

Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 21 lutego 2013 r., I SA/Go 20/13,
Lex, nr 1329262

1. Grunty nie są objęte podatkiem od nieruchomości, gdy zgodnie z klasyfikacją ewidencji gruntów i budynków stanowią użytki rolne.

2. Nawet budynki typowego rolnika położone na gruntach niesklasyfikowanych jako użytki rolne nie mogą być zwolnione od podatku od nieruchomości. Muszą to być budynki położone na gruntach rolnych stanowiących gospodarstwo rolne.

Wyrok WSA w Poznaniu z 13 marca 2013 r., III SA/Po 851/12,
Lex, nr 1303129

Podatnik świadczący usługi rolnicze nie może łączyć dwóch statusów – podatnika VAT zwolnionego jako rolnik ryczałtowy z tytułu sprzedaży produktów rolnych pochodzących z własnej działalności i jednocześnie podatnika VAT czynnego – w pozostałym zakresie działalności rolnej, tj. świadczenia usług rolniczych wymienionych w art. 2 pkt 21 u.p.t.u.

Wyrok WSA w Bydgoszczy z 27 sierpnia 2013 r., I SA/Bd 493/13,
Lex, nr 1440304

Ochrona gruntów rolnych i leśnych

Z art. 15 ust. 5 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych wynika, że na jego podstawie organ może nałożyć obowiązek wykonania np. oprysków czy zabiegów odchwaszczających grunt lub zabiegów zapewniających odpowiednią kwasowość gruntu, ale nie może nałożyć ogólnego obowiązku wykorzystywania gruntu zgodnie z przeznaczeniem i to nie tylko dlatego, że jest to obowiązek ogólny, nieskonkretyzowany, ale również i przede wszystkim dlatego, że nie można w drodze decyzji administracyjnej nakładać na podmioty prawa obowiązków wynikających z samego prawa.

Wyrok WSA w Szczecinie z 7 stycznia 2013 r., II SA/Sz 1062/12,
Lex, 1274645

Stroną postępowania w sprawie o wyrażenie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych jest przede wszystkim wnioskodawca, czyli wójt, burmistrz lub prezydent. Jednakże przyjąć należy, że w postępowaniu tym przymiot strony może przysługiwać także właścicielom gruntów rolnych (leśnych) zainteresowanych zmianą ich przeznaczenia na cele nierolnicze (nieleśne).

Wyrok NSA z 29 stycznia 2013 r., II OSK 1773/11,
Lex, nr 1358399

Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy na podstawie art. 53 ust. 4 pkt 6 u.p.z.p. w związku z art. 64 ust. 1 tej ustawy nie można utożsamiać ze sprawą zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, o której mowa w art. 7 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Wyrok WSA w Krakowie z 13 marca 2013 r., II SA/Kr 84/13,
Lex, nr 1303010

Określenie „zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia” nie zostawia pola do wykładni rozszerzającej. Ustawodawca wyraźnie łączy w jedną całość granice uwzględnianego obszaru ze zmianą jego przeznaczenia, czyli nakazuje ograniczanie powierzchni, dla której ma nastąpić zmiana przeznaczenia, do działek inwestora. Kryterium obszarowe zawarte w art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych będzie, dotyczyło jedynie obszaru, który ma zmienić swoje przeznaczenie z gruntu rolnego lub leśnego na grunt przeznaczony na inne cele.

Wyrok WSA w Poznaniu z 20 czerwca 2013 r., II SA/Po 404/13,
Lex, nr 1504898

1. Interpretując pojęcie „zwarłego obszaru projektowanego do takiego przeznaczenia” należy w pierwszej kolejności zauważyć, że biorąc pod uwagę konstrukcję przepisu art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, przez wskazane w nim „takie przeznaczenie” rozumieć należy przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne.

2. Ustawodawca ustanowił wymóg uzyskania zgody właściwego ministra na przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III, tylko dla sytuacji, gdy zwarty obszar gruntów, które miałyby zmienić przeznaczenie, przekroczył 0,5 ha.

Wyrok WSA w Poznaniu z 11 września 2013 r., II SA/Po 457/13,
Lex, nr 1370922

Przepis art. 20 ustawy z 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ma w istocie charakter zasady ustawowej, a organy administracji właściwe do wydawania decyzji dotyczących rekultywacji gruntów mają na celu nie tyle ochronę indywidual-

nych interesów właścicieli gruntów, co ochronę interesu publicznego, leżącego u podstaw ustawowej regulacji ochrony gruntów rolnych i leśnych jako dobra publicznego. Dlatego też wydanie decyzji w przedmiocie rekultywacji wymaga od organu wszechstronnego rozważenia wszystkich występujących w sprawie okoliczności.

Wyrok WSA w Olsztynie z 22 października 2013 r., II SA/OI 607/13,
Lex, nr 1390171

Inne

Przewidziana w art. 112 o.p. instytucja odpowiedzialności osoby trzeciej – nabywcy majątku podatnika za zobowiązania, ma na celu zabezpieczenie należności Skarbu Państwa, gdy podatnik (płatnik) okaże się niewypłacalny na skutek zbycia majątku. Z treści tego przepisu wynika, że nabywca gospodarstwa rolnego odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze zbywcą za powstałe do dnia nabycia zaległości składkowe związane z prowadzonym gospodarstwem rolnym, chyba że przy zachowaniu należytej staranności nie mógł wiedzieć o tych zaległościach.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 9 stycznia 2013 r., III AUa 1037/12,
Lex, nr 1267330

Przedmiotem kontraktacji nie jest dostawa skądkolwiek pochodzącego produktu *in genere*, lecz wyprodukowanie w gospodarstwie producenta rolnego produktu i jego dostarczenie. Własna produkcja jest istotnym elementem umowy kontraktacji. Ta podstawowa cecha umowy kontraktacji odróżnia ją w sposób oczywisty od umowy sprzedaży, która obowiązkowo wyprodukowania przedmiotu sprzedaży nie przewiduje i nie włącza do tzw. *essentialia negotii*, jak to właśnie ma miejsce w kontraktacji.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 12 lutego 2013 r., V ACa 1043/12,
Lex, nr 1313249

Żaden przepis rozporządzenia z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U. Nr 137, poz. 966 ze zm.), ani ustawy z 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia nie przewidują, by dopuszczalne było czasowe „zawieszenie” obowiązywania nakazu zgodnego z przepisami powołanego rozporządzenia znakowania środków spożywczych.

Wyrok WSA w Poznaniu z 21 lutego 2013 r., II SA/Po 1058/12,
Lex, nr 1320800

Nie jest przesłanką uznania nieruchomości za gospodarstwo rolne faktyczne prowadzenie na nabytych gruntach działalności rolniczej. Ponadto nie ma znaczenia, jakie jest przeznaczenie nieruchomości w planie zagospodarowania przestrzennego.

W zawartej w art. 2 ust. 1 w zw. z art. 1 ustawy z 1984 r. o podatku rolnym definicji gospodarstwa rolnego znaczenie ma klasyfikacja gruntów w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, a nie przeznaczenie gruntów w planie zagospodarowania przestrzennego.

Wyrok WSA w Poznaniu z 12 marca 2013 r., III SA/Po 8/13,
Lex, nr 1303126

1. Pojęcie zabudowy zagrodowej powinno być rozumiane w sensie potocznym, a zatem jako zespół budynków obejmujących wiejski dom mieszkalny i zabudowania gospodarskie, położone w obrębie jednego podwórza.

2. Związanie gospodarstwa rolnego z zabudową należy rozumieć funkcjonalnie, przyjmując cywilistyczne rozumienie gospodarstwa jako pewnej całości produkcyjnej, co oznacza iż planowania zabudowa nie musi znajdować się na tym samym gruncie co reszta gospodarstwa.

Wyrok WSA w Olsztynie z 28 marca 2013 r., II SA/OI 109/13,
Lex, nr 1465408

W konsekwencji wyboru przez strony umowy darowizny gospodarstwa rolnego, w związku z zaprzestaniem prowadzenia przez rolnika działalności rolniczej, wyłączone jest uznanie tej umowy za umowę z następcą (art. 84 i 85 ustawy z 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników), a także jej rozwiązanie w trybie art. 89 tej ustawy.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 23 maja 2013 r., I ACa 157/13,
Lex, nr 1324669

Członkowie prezydium związku rolników ponoszą odpowiedzialność za jego zaległości, mimo że nie ma on zdolności upadłościowej.

Wyrok NSA z 9 sierpnia 2014 r., I FSK 1236/12,
„Gazeta Prawna” 2013, nr 161, poz. 3

Stała praca w gospodarstwie rolnym nie polega na codziennym wykonywaniu czynności rolniczych, co ze względu na rozmiar gospodarstwa, sezonowość prac lub rodzaj produkcji może nie być w pewnych okresach konieczne, lecz polega na gotowości wykonywania pracy rolniczej, jeżeli sytuacja tego wymaga, a więc w tym wypadku na dyspozycyjności osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, w wymiarze czasu pracy, za który uważa się wymiar co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy. Tego rodzaju ustalenie nie wymaga wiadomości specjalnych, a należy wyłącznie do orzekającego sądu, który czyni je w oparciu o wszelkie dowody osobowe czy też dowody z dokumentów, przy uwzględnieniu zasad logiki i doświadczenia życiowego.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 sierpnia 2013 r., III AUa 461/13,
Lex, nr 1362801

Na zabudowę zagrodową składa się zawsze zespół budynków, z którym przynajmniej jeden musi mieć charakter mieszkalny w obrębie jednego podwórza. Związanie gospodarstwa rolnego z zabudową zagrodową należy rozumieć funkcjonalnie, przyjmując cywilistyczne rozumienie gospodarstwa jako pewną całość produkcyjną. Na etapie ustalania warunków zabudowy organ powinien czuwać i badać, czy zamierzenie inwestora deklarowane jako część siedliska rolniczego związanego z prowadzonym przez niego gospodarstwem rolnym, rzeczywiście służy funkcji deklarowanej – prowadzeniu gospodarstwa rolnego, a nie jest w istocie zabudową mieszkaniową.

Wyrok WSA w Poznaniu z 4 września 2013 r., IV SA/Po 396/13,
Lex, nr 1371825

Prowadzenie przez radnego gospodarstwa rolnego na podstawie umowy dzierżawy, na gruntach stanowiących własność gminy, stanowi naruszenie art. 24f u.s.g.

Wyrok WSA w Poznaniu z 6 września 2013 r., II SA/Po 590/13,
Lex, nr 1393267

„Prowadzenie działalności rolniczej” nie musi polegać na wykonywaniu pracy fizycznej. Możliwe jest jej prowadzenie polegające na samym zarządzaniu gospodarstwem.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 6 listopada 2013 r. III AUa 487/13,
Lex, nr 1391979

Nieruchomością rolną w rozumieniu ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 167, poz. 1758 ze zm.) nie jest nieruchomość przeznaczona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na inne cele niż produkcja rolna.

Wyrok SN z 13 grudnia 2013, III CSK 32/13,
OSNC 2014, nr 9, poz. 96

Opracowanie: DOROTA ŁOBOS-KOTOWSKA, MAREK STAŃKO